

SYSTÉM DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ DŮSTOJNÍKŮ V ARMÁDĚ ČR

Důležitým faktorem, který bude ovlivňovat kvalitu fungování cílového modelu Armády České republiky v souvislosti s profesionalizací, je bezesporu celkový systém vzdělávání vojenských profesionálů všech kategorií.

Příprava vojenských profesionálů je tedy úkolem, jenž by měla řešit vojenská vzdělávací soustava jako organická součást vzdělávacího systému státu.

Nedílnou složkou vojenské vzdělávací soustavy by měl být **systém dalšího vzdělávání důstojníků Armády České republiky.**

URČENÍ A STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA SYSTÉMU

Tento systém by měl navazovat na předcházející základní vojenskoprofesionální vzdělání, poskytující vybraným občanům státu kvalifikaci pro profesní kariéru důstojníka z povolání a výkon velitelských funkcí na nižším taktickém stupni.

Z hlavních okruhů činností vojenské vzdělávací soustavy by měl především zabezpečovat:

- přípravu důstojníků pro výkon středních a vyšších funkcí a jejich další vzdělávání v průběhu jejich profesní kariéry

- vojenskoprofesionální přípravu a další vzdělávání důstojníků v záloze pro výkon funkcí v rozvinuté armádě v období branné pohotovosti státu
- přípravu pracovníků státní správy a soukromých společností, zabývajících se otázkami obrany státu
- potřebnou vědecko-výzkumnou činnost (základní a aplikovaný výzkum) v oblasti vojenských věd ve spolupráci s ostatními výzkumnými pracovišti armády (civilního sektoru).

Jeho hlavním úkolem by měla být příprava vojenských profesionálů - důstojníků pro výkon velitelských a štábních funkcí od stupně prapor (oddíl) výše.

Mimo své hlavní určení by měl umožnit také specifickou přípravu civilních odborníků - pracovníků státní správy i soukromého sektoru v oblasti realizace branné politiky státu.

Systém dalšího vzdělávání by měl být **systémem otevřeným, umožňujícím koncipovat různé varianty profesních kariér**, odpovídající schopnostem uchazečů o profesní kariéru důstojníka a požadavkům Armády České republiky.

Systém by měl účelně a funkčně sjednocovat dvě základní tendence, specifikované ve vývoji požadavků na profesní přípravu důstojníka:

- tendenci, vyjadřující nároky na **všeobecnou úroveň** vzdělání důstojníka, odpovídající moderní industriální společnosti, preferující manažerskou složku v obsahu profese důstojníka a respektující možnosti uplatnění důstojníka na trhu pracovních sil po ukončení jeho profesní kariéry v armádě
- tendenci potřeby **specializace**, dané vnitřní strukturou armády a specifikou činností jednotlivých druhů vojsk.

Pro organizaci vzdělávání důstojníka v uvažovaném systému by měly být limitující následující faktory:

- stupeň profesionalizace armády,
- reálná potřeba přípravy důstojníků na střední a vyšší funkce, určená strukturou armády, charakterem profesních kariér důstojníků a personálními podmínkami služby v armádě,
- skutečnost, že pro naplnění úkolů, kladených na budoucí armádu s počty okolo 65 000 osob je nutné připravovat důstojníky této profesionalizované armády, zastávající funkci na určité úrovni velení, přiměřeně jejich předpokládanému zařazení v armádě, mobilizačně rozvinuté za branné pohotovosti státu.

MOŽNÁ STRUKTURA SYSTÉMU

Systém by měl být tvořen těmito **podsystemy**:

- a) akademických kurzů tří stupňů
- b) kvalifikačních kurzů

- c) zdokonalovacích kurzů
- d) účelových kurzů.

Podsystem akademických kurzů by měl být základem dalšího vzdělávání důstojníků v průběhu jejich profesní kariéry. Měl by poskytovat potřebnou kvalifikaci pro výkon středních, vyšších, ale i nejvyšších velitelských (štábních, logistických) funkcí, specifikovaných v tabulkách počtů armády odpovídajícím číselným kódem vzdělání. Základy tohoto podsystemu jsou vytvářeny od roku 1991.

Jeho součástí by měly být akademické kurzy (1. stupeň), vyšší akademické kurzy (2. stupeň) a vyšší akademický kurz Generálního štábu (nejvyšší - 3. stupeň).

▲ Akademický kurz (1. stupeň) by měl být určen k přípravě velitelů (štábních důstojníků) v organizačním modelu Armády ČR, jehož základem je brigádní systém pro výkon funkcí na stupni prapor (u některých druhů vojsk na stupeň brigáda).

Měl by navazovat na základní vojenskoprofesionální vzdělání, kvalifikující důstojníky pro výkon funkcí na nižším taktickém stupni (četa, rota) a připravovat uchazeče s potřebnou praxí na tomto stupni.

▲ Vyšší akademický kurz (2. stupeň) by měl být určen k přípravě velitelů (štábních důstojníků) pro výkon funkcí na stupni brigáda (u některých druhů vojsk na operační stupeň).

Měl by navazovat na akademický kurz (1. stupeň) a připravovat uchazeče s potřebnou prací na stupni prapor.

▲ Vrcholným stupněm dalšího vzdělávání vojenských profesionálů - důstojníků by měl být vyšší akademický kurz Generálního štábu, kvalifikující důstojníky pro výkon nejvyšších funkcí v Armádě ČR a řídicích funkcí na operačním stupni velení (armádní sbor) a vojenských součástech Ministerstva obrany ČR.

Do tohoto typu kurzu by měl být prováděn přísný výběr uchazečů po potřebné praxi ve funkcích na stupni svazku (nebo vyšší). Měl by být univerzální pro všechny druhy vojsk armády.

Jeho účastníci by měli být připravováni zhruba ve čtyřech základních tematických okruzích, zahrnujících:

- oblast bezpečnostní politiky státu, strategie a koncepce rozvoje ozbrojených sil,
- oblast řešení krizí a zabraňování konfliktům,
- oblast plánování, vedení a řízení operací k obraně teritoria státu,
- oblast řízení přípravy ozbrojených sil v míru.

Akademický kurz a vyšší akademický kurz (1. a 2. stupeň) by měl být z hlediska trvání koncipován maximálně jako jedenáctiměsíční.

Optimální délka vyššího akademického kurzu Generálního štábu by měla být předmětem dalšího posouzení. V dnešním modelu je rovněž dvousemestrální (11 měsíců). Vzhledem k analýze délky a obsahu obdobných stupňů vzdělání ve vojensky významných zahraničních armádách by bylo účelné uvažovat o tříse-

mestrálním studiu (délka do 18 měsíců), včetně intenzivní výuky západního světového jazyka a složení potřebné jazykové zkoušky.

MOŽNÉ DOPLNĚNÍ SYSTÉMU

Vzhledem k tomu, že studium v podsystemu akademických kurzů je výběrové a zahrnuje pouze část především řídicích funkcí na stupních velení od praporu výše, je nutné zvážit i způsob přípravy důstojníků pro výkon funkcí na těchto stupních velení, na kterých nebude předepsáno absolvování akademického (vyššího akademického) kurzu (nebo kurzu GŠ).

Jeví se účelné doplnit systém dalšího vzdělávání důstojníků o podsystem kvalifikačních kurzů.

Kvalifikační kurzy by měly sloužit pro přípravu důstojníků v průběhu jejich profesní kariéry na ty typy velitelských a štábních funkcí, kde není požadováno absolvování některého typu akademického kurzu, ale které vyžadují doplnit vojensko-profesionální vzdělání o další poznatky, potřebné k výkonu těchto funkcí, rozšířit jeho všeobecný rozhled a důstojníka tak pro uvažovanou funkci kvalifikovat.

Z hlediska struktury Armády ČR bude nezbytné uvažovat o třech základních typech kvalifikačních kurzů: kurzu důstojníků štábu praporu, kvalifikujícího důstojníka pro nižší taktický stupeň, dále štábního kurzu, kvalifikujícího důstojníka pro vyšší taktický stupeň (brigáda) a štábního kurzu, kvalifikujícího důstojníka pro operační stupeň. Jejich délka by neměla zpravidla přesahovat tři měsíce.

V systému dalšího vzdělávání důstojníků bude také nezbytné řešit periodické doplňování všeobecných a vojenskoprofesionálních znalostí důstojníků v souladu s vývojem operačně-taktických a technických poznatků.

K tomu by měl být určen podsystem **zdokonalovacích kurzů** pro důstojníky, kteří v době 5 - 7 let v průběhu své profesní kariéry neabsolvovali některý typ akademického nebo kvalifikačního kurzu, jsou kvalifikováni pro funkci, kterou zastávají a nepočítá se u nich ještě s odchodem do poměru mimo činnou službu.

Tento podsystem by měl být také určen pro další vzdělávání důstojníků v záloze, zejména těch, se kterými se počítá s předurčením pro vyšší funkci v rozvíjené armádě než byla funkce, kterou absolvovali během základní vojenské služby. Tato otázka bude zejména aktuální u velitelů a štábních důstojníků vojsk územní obrany.

Zdokonalovací kurzy by z hlediska délky měly být koncipovány jako krátkodobé v délce několika týdnů.

Podsystem účelových kurzů by měl zahrnout všechny ostatní krátkodobé kurzy, připravované a prováděné podle momentální potřeby. Jde například o kurzy k zvládnutí nově zaváděné techniky.

Dále bude v souladu s postupnou profesionalizací armády a snižováním jejich počtů nutno řešit, se změnou proporcí univerzální a specifické složky dalšího vzdělávání důstojníků, i otázku integrace specializací oborů studia cestou rozšíření společného studijního základu v rámci studijních oborů. Jejich vývoj by měl odpovídat předpokládanému členění sil a prostředků Armády České republiky.

Tomuto předpokládanému členění by měla odpovídat struktura budoucích třech, případně, vezmeme-li v úvahu specifiku letectva a integrované PVO, čtyřech studijních oborů systému dalšího vzdělávání důstojníků.

Specifikací společného základu všech těchto oborů a společného základu jednotlivých oborů se pak mohou vytvořit předpoklady pro integraci specializací uvnitř oborů a odstranit tak chronický neduh dalšího vzdělávání důstojníků, přílišnou specializaci jejich přípravy podle druhů vojsk.

* * *

Specifické požadavky na charakter a obsah systému dalšího vzdělávání důstojníků vyžadují pak existenci **zvláštního školicího zařízení, orientovaného na problematiku řízení obrany státu.**

Toto zařízení by mělo zabezpečit **komplexně** další vzdělávání důstojníků Armády České republiky a jejich přípravu na výkon funkcí na vyšším taktickém stupni (útvár, svazek) a operačním stupni, včetně vrcholové přípravy v kurzu důstojníků GŠ, jednak v systému akademických kurzů a kvalifikačních kurzů pro tyto stupně, ale i v podstatné části zdokonalovacích kurzů.

Obdobná školicí pracoviště tohoto typu existují ve všech vojensky významných armádách.

Základy tohoto systému dalšího vzdělávání důstojníků jsou prakticky vytvořeny na Fakultě velitelské a štábní Vojenské akademie v Brně a od 1. září 1992 jsou ověřovány v otevřených akademických kurzech 1. stupně a nově koncipovaném vyšším akademickém kurzu Generálního štábu, v jehož rámci ukončili letos úspěšně studium i dva důstojníci armády SRN a jeden důstojník armády Francie.

SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ DŮSTOJNÍKŮ AČR (návrh)

